

40 lat działalności SZCZEPU PUSZCZA

POCZĄTKI I ZAŁOŻYCIELE

SZCZEP ZOSTAŁ ZAŁOŻONY W 1976 ROKU PRZEZ WOJCIECHA WRÓBLEWSKIEGO, 19-LETNIEGO WÓWCZAS ABSOLWENTA NIEPOŁOMICKIEGO LICEUM. IMPULSEM DO STWORZENIA ŚRODOWISKA STAŁ SIĘ OBÓZ HUFCZA NIEPOŁOMICE W JASIEŃCZYKU KOŁO MUSZYNY.

Rozkaz powołujący Szczęp nosi datę 23 sierpnia 1976 roku. Pierwszym komendantem Szczępu został pwd. Wojciech Wróblewski, kwatermistrzem pwd. Aleksander Musiał, a magazynierem org. Leszek Węgrzyn. Pierwszymi drużynowymi byli: pwd. Janusz Łapaj – drużyna Watra i org. Mariola Wróblewska – drużyna Leśni Ludzie. Pierwsze drużyny zuchowe organizowali: hm. Marta Borkowska – Niepołomiczkie Zuchy i org. Grzegorz Augustynek – Słoneczne Promyki. Kolejną drużynę zuchową Wesole Misie stworzyły Katarzyna Wójtowicz i Wioletta Matura. Pwd. Andrzej Polak podjął się zadania tworzenia podstaw Kręgu Instruktorskiego. Pierwsze karty kroniki Szczępu zapełniała Danuta Duda. Powstał również klub fotograficzny, którym kierował org. Ludwik Benedy-

czak. W następnych miesiącach funkcje instruktorskie w Szczępie podjęli: Marek Lisiecki, Marek Zając, Anna Szywała, Mariola Gębicka, Justyna Gaudyn, Dorota Iwulska, Lidia Iwulska, Ewa Kluzik, Anna Szewczyk, Bogusława Misiorowska, Małgorzata Mazur, Dorota Heliasz i Paweł Miroszna. Tak więc grono wymienionych wyżej osób można uznać za założycieli Szczępu.

Od samego początku wsparcia tworzonemu środowisku udzielili: Józef Heliasz – dyrektor Zbiorczej Szkoły Gminnej w Niepołomicach oraz Władysław Ptak – ówczesny Inspektor Oświaty i Wychowania w Niepołomicach. Pierwsze zbiórki odbywały się na szkolnym korytarzu i szkolnym boisku. W 1977 roku Szczęp zagospodarował na pierwszą harcówkę dawny gabinet dentystyczny w bramie

Zamku. Pierwsze zimowisko Początek Szlaku odbyło się w Stróży koło Myślenic, a jego opiekunem z ramienia szkoły był Tadeusz Jasek. Pierwszy obóz letni mógł się odbyć dzięki zakupowi sprzętu przez gminę, którą kierował wówczas – jako naczelnik – Józef Dziadoń. Była to Słowiańska Osada zorganizowana w Śnietnicy koło Grybowa. Szczęp wystąpił wówczas po raz pierwszy w zielonych chustach i zielonych getrach. Natomiast we wrześniu 1977 roku na święcie Chorągwi Krakowskiej nasi harcerze wystąpili po raz pierwszy z symbolem żubra na mundurach. Plakietka Szczępu została zaprojektowana przez Wojciecha Wróblewskiego i Ludwika Benedyczaka.

KOMENDANCI SZCZEPU

Przez minione 40 lat losy środowiska związane były również z przemianami społeczno-politycznymi, jakich doświadczyliśmy w naszym kraju. Środowisko rozpoczęło pracę w ramach ZHP, w latach 80. włączyło się aktywnie w nurt harcerskiej opozycji i wypowiedziało postuszeństwo władzom ZHP, aby następnie wstąpić w struktury nowo powstałej organizacji ZHR.

Szczepem kolejno kierowali: Wojciech Wróblewski (1976-1986), Małgorzata

Mazur (1986-1988) i Iwona Karolczyk (1988-1990). W październiku 1990 roku Rada Szczepu podjęła decyzję o rozwiązaniu struktury Szczepu. Pion męski przejął Ryszard Zielonka (1990-1992), a po nim Grzegorz Dudzik (1992-1993). Pion żeński przejęła Celina Gucwa (1990-1992). Od października 1994 roku przy wsparciu KPH podjęto próby ponownego reaktywowania struktury Szczepu: Norbert Dziadur (1994-1995) i Jakub Porąbka (1995-1996). Ostatecz-

nie Szczep powrócił do pracy w tradycyjnej strukturze w 1997 roku po objęciu funkcji komendantki przez Martę Górską (1997-2003). Kolejnymi komendantami byli: Maciej Klima (2003-2005), Krzysztof Bulka (2005-2007), Laura Górecka (2007-2009) i Paweł Rabiej (2009-2013). Od 2014 roku Szczepem kieruje Ewa Rychtarczyk. W ciągu tych lat funkcje instruktorskie pełniło ponad 100 osób, z których prawie 80 zdobyło stopnie instruktorskie.

DRUŻYNY HARCERSKIE I ZUCHOWE

Pierwszą drużyną harcerską była koedukacyjna 1 NDH Wątra. Drużynowi: Janusz Łapaj, Ewa Kluzik, Anna Szywała i Małgorzata Dygas. W 1985 roku drużyna ta została przekształcona w drużynę wędrowniczą i działała z przerwą w latach 1993-1995 do 2012 roku. Drużynowi: Leszek Wojas, Bogdan Horowitz, Tomasz Porąbka, Leszek Komajda, Norbert Dziadur, Maciej Klima i Karol Ślusarczyk. 2 NDH Leśni

Ludzie działała w latach 1976-1981, jako drużyna koedukacyjna. Drużynowi: Mariola Wróblewska, Dorota Heliasz, Marek Ślusarczyk i Zbigniew Dyjach. W 1990 roku reaktywowano drużynę jako drużynę męską, która działała do 1996 roku. Drużynowi: Grzegorz Dudzik, Norbert Dziadur, Krystian Kokoszka, Michał Kracik. 3 NDH Niepołomni powstała w 1977 roku i działała do 1981 roku jako drużyna koedukacyjna. Drużynowi: Ma-

rek Lisiecki i Małgorzata Mazur. W 1981 roku przekształcona została w drużynę męską. I w tym kształcie z przerwą w latach 1993-1997 działa do dziś. Drużynowi: Wojciech Wróblewski, Ryszard Zielonka, Piotr Gucwa, Leszek Wojas, Krzysztof Bulka, Marek Sekuła, Maciej Korabik, Tomasz Oracz, Wojciech Korabik i Michał Gancarczyk.

5 NDH Gawra powstała w 1983 roku i działa do dziś. Drużynowe: Anna Duda, Beata Mazur, Celina Gucwa, Dorota Klima, Dorota Oleksiak, Paulina Habas, Nina Tkaczyk, Katarzyna Żarnik, Małgorzata Maciejasz, Kinga Lipowska, Agata Biernat, Ewa Gucwa, Nina Wojda i Magdalena Gancarczyk. Drugą drużyną żeńską jest 7 NDW Szatra, która powstała w 1992 roku jako drużyna wędrownicza. Drużynowe: Sylwia Bednarczyk i Monika Horowitz. W 1997 roku drużyna została przekształcona w drużynę

młodszo-harcerską. Drużynowe: Monika Horowitz, Kinga Lipowska, Karolina Rabej, Laura Górecka, Aleksandra Banach, Gabriela Zielonka i Joanna Korabik. W latach 2004-2010 działała drużyna wędrownicza Nomada z drużynową Esterą Ponikiewicz. Na przestrzeni lat w Szczepie działało 20 drużyn zucho- wych, które ulegały fuzjom i przekształ- ceniom: Niepołomickie Zuchy, Słoneczne Promyki, Wesołe Misie, Żywe Iskierki, Polne Kwiatki, Muchomorki, Krasnale, Wyrwidęby z Bajkowa, Leśne Ludki, Mró-

weczki, Słoneczna Gromada, Stokrotki, Misiaczki, Leśne Skrzaty, Zielone Iskierki, Calineczki, Białe Wilczki, Puszczańska Gromada, Podróżnicy i Strażniczki Lasu. Zapraszamy do zapoznania się z nazwi- skami drużynowych i przybocznych w monografii Szczepu Puszcza. Z zucha- mi pracowało kilkudziesięciu instrukto- rów i harcerzy starszych. Na przestrzeni lat przez Szczep przewinęło się zapewne około 2000 dzieci i młodzieży, z których ponad 400 osób złożyło przyrzeczenie harcerskie.

KWATERMISTRZOSTWO

Aby praca metodyczna drużyn i za- stępów była możliwa, potrzebne jest zaplecze logistyczne: pomieszczenia, sprzęt obozowy oraz środki finansowe. Jak wspomnieliśmy, pierwsza harcówka mieściła się w bramie zamku, potem wyposażono kolejne pomieszczenia, tak że w końcu 1996 roku Szczep dyspono- wał pięcioma dużymi salami (magazyny, harcówki i izby zuchove). Od ponad 20 lat, na mocy umowy dzierżawy pomię- dzy gminą a Stowarzyszeniem KPH, środowisko korzysta z unikalnego w skali całego kraju Ośrodka Harcerskiego przy ul. Partyzantów. Zakupy pierwszego sprzętu obozowego sfinansowała gmina i Inspektorat Oświaty i Wychowania.

Zdobywaliśmy skutecznie darowizny od wojska i policji (namioty, sprzęt kwa- termistrzowski, samochody terenowe). Przejęliśmy też znaczne ilości sprzętu po likwidowanych Nadwiślańskich Jednostkach MSW. Każdy kolejny obóz uzupełnia również na bieżąco nasz stan posiadania. W latach 1976-1990 funkcje kwatermistrzów pełnili: Alek- sander Musiał, Paweł Mirochna, Mariola Wróblewska, Wojciech Wróblewski, Anna Szywała, Ewa Węgrzyn, Krzysztof Łysek, Iwona Karolczyk, Celina Gucwa i Krzysztof Czwartkiewicz. W 1990 roku opiekę nad majątkiem Szczepu przejęło KPH, w którym funkcje kwatermistrzów pełnili: Zygmunt Rabecki, Mariusz Kluzik,

Krzysztof Klima, Włodzimierz Szreniawa, Ryszard Zielonka, Józef Trzos, Andrzej Augustynek, Grzegorz Dudzik i aktualny wiceprzewodniczący KPH i kwatermistrz Szczepu Tomasz Gancarczyk. Dzięki tej bazie i zaangażowanej kadrze instruk- torskiej oraz wspierającym sympatykom środowisko zorganizowało prawie 100 obozów stałych i wędrownych, zimowisk, kolonii zuchowych i zuchowych stanic. W ten sposób Szczep spędził na obozo- wych akcjach prawie 3 lata.

NASZ SZTANDAR

W 1986 roku, po trwającej rok kampanii sztandarowej, przedstawiciele rodziców: Janusz Biernat, Andrzej Klima i Mirosław Kudelski wręczyli Szczepowi sztandar. Do uroczystego apelu na dziedzińcu zamkowym stanę- ło wówczas 149 osób z 3 drużyn harcerskich i 2 drużyn zuchowych.

SZCZEP W NIEPOŁOMICKIM ŚRODOWISKU I W RUCHU HARCERSKIM W POLSCE

POCZĄTKI TO ŚCISŁE WSPÓŁDZIAŁANIE ZE ZBIORCZĄ SZKOŁĄ GMINNĄ I WŁADZAMI OŚWIATOWYMI. W LATACH 80. SZCZEP PRZEKSZTAŁCIŁ SIĘ W STRUKTURĘ ŚRODOWISKOWĄ, NIEZWIĄZANĄ BEZPOŚREDNIO Z ŻADNĄ Z NIEPOŁOMICKICH SZKÓŁ.

Włączenie się środowiska w nurt harcerskiej opozycji oraz udział w wizytach papieskich i aktywne zaangażowanie w harcerskie duszpasterstwo stało się przyczyną napięć i represji ze strony władz partyjnych i służby bezpieczeństwa. Mimo to mieliśmy silne oparcie w rodzicach, którym jako pierwszy przewodniczący KPH przewodził Janusz Biernat. Wspierał nas swym autorytetem przedwojenny harcerz i zasłużony dla Niepołomic pedagog – Tadeusz Biernat. Pomagali przedstawiciele nauczycielskiego środowiska: Tadeusz Jasek i Maria Sondel. Wspierały nas komentantki hufca: Maria Końska i Maria Sarka. Ówczesny Zakład Transportu Przemysłu Drobiarskiego, kierowany przez niezujących już Mariana Ferstera i Wiesława Bieniasza, był od 1979 roku zakładem opiekuńczym szczepu. Przez lata blisko współpracowaliśmy z nadleśnictwem, organizując sprzątania lasu i pomagając w nasadzeniach. Pod opieką leśniczego Henryka Arleta, od 1979 roku na Hysnem rozpoczęły się szczepowe Złazy

Zastępów. Systematycznie porządkowaliśmy wojenne mogiły w Puszczy Niepołomickiej, a na kwaterze wojskowej cmentarza komunalnego, co roku w dniu Wszystkich Świętych, wystawiane są harcerskie warty. Od 1982 roku Szczep włączył się w organizację wart przy Grobie Pańskim. W 1988 roku na procesji Bożego Ciała po raz pierwszy pojawił się harcerski ołtarz, co stało się już tradycją. Instruktorzy, starsi harcerze oraz grono naszych sympatyków powołali do życia w 1989 roku Komitet Obywatelski, wydawali gazetę Komitetu, a później rozpoczęli redagowanie Gazety Niepołomickiej (Mariola Rabiej i Ewa Węgrzyn). Brali aktywny udział w organizacji pierwszych wolnych wyborów do Sejmu i Senatu (1989) oraz wyborów do odrodzonego samorządu (1990). Funkcję przewodniczącego Rady Miejskiej w latach 1990-1994 pełnił Wojciech Wróblewski, a burmistrzem został Stanisław Kracik. Szczep uczestniczył w ważnych dla ruchu harcerskiego wydarzeniach w Polsce: Kręgi Małkowskie-

go, Złot Krakowski, konspiracja lat 80., organizacja patriotycznych uroczystości na Wykusie w Górach Świętokrzyskich, założenie ZHR oraz Białe Służby, czyli spotkania z Ojcem Świętym od 1983 po ostatnie Światowe Dni Młodzieży. W ten sposób Szczep stał się istotnym elementem lokalnej społeczności, bo dla niepołomiczian harcerze to zielone chusty i getry oraz plakietka z żubrem na rękawie zielonego czy szarego munduru.

TEKST ZOSTAŁ OPRACOWANY PRZEZ DOMINIKĘ WRÓBLEWSKĄ NA PODSTAWIE MONOGRAFII ŚRODOWISKA SZCZEPowe DZIEDZICTWO. ŚRODOWISKO SZCZEPu PUSZCZA IM. KRÓLA KAZIMIERZA WIELKIEGO W NIEPOŁOMICACH W LATACH 1976-2011. WYDANE NAKŁADEM KPH W 2013 ROKU. MONOGRAFIA JEST DOSTĘPNA W NIEPOŁOMICKIEJ KSIĘGARNI.

ZACHĘCAMY DO LEKTURY TEGO WYDAWNICTWA, W KTÓRYM ZNAJDZIECIE NA 360 STRONACH ILUSTROWANYCH PONAD 600 FOTOGRAFIAMI PEŁNĄ CHARAKTERYSTYKĘ ŚRODOWISKA.